

Verslag bijeenkomst Euliettaofel 29 September

Datum: dinsdag 29 september 2026

Tijd: inloop vanaf 18.45 uur, start om 19.00 uur, einde circa 21.15 uur

Locatie: 't Aole Gemientehoes, Schoonebeek

Aanwezig: inwoners en vertegenwoordigers van NAM, de gemeenten Emmen en Coevorden, provincie Drenthe, het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), Thorbecke en overige betrokkenen

Spreekers:

Kees van Oostenrijk, voorzitter

Erik Baksteen, sitemanager Schoonebeek NAM

Gerrit Wittenberg, Werkgroep Monitoring

Erwin Bruinewoud, NAM

Gini Ketelaar, NAM

Roelie Lubbers-Hilbrands, voorzitter Stichting Gebiedsfonds Schoonebeek

Arjan Kolkman

Ondersteuning:

Secretaris, Thorbecke voor vragen over de gebouwopnamen.

Agenda

1. Opening Euliettaofel

Spreker: Kees van Oostenrijk (voorzitter)

2. Stand van zaken werkzaamheden NAM

Spreker: Erik Baksteen (NAM, sitemanager Schoonebeek)

3. Werkgroep Monitoring: monitoring bodembeweging en gebouwopnamen

Spreekers: Werkgroep Monitoring, Erwin Bruinewoud en Gini Ketelaar (NAM)

4. Bijdragenspoor en gebiedsfonds

Spreker: Roelie Lubbers-Hilbrands

5. De jaknikker, symbool van oliewinning

Spreker: Arjan Kolkman

6. Afsluiting

1. Opening Eulietaofel

Voorzitter Kees van Oostenrijk opende de tweede bijeenkomst van de Eulietaofel en heette de aanwezigen welkom. Daarbij werden onder meer vertegenwoordigers van het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG), de provincie Drenthe, de gemeenten Emmen en Coevorden, NAM en Thorbecke welkom geheten. Omdat er ook nieuwe aanwezigen in de zaal waren, werd kort toegelicht wie vanuit de verschillende organisaties aanwezig waren.

Doel en werkwijze

Kees herhaalde kort het doel van de Eulietaofel. De Eulietaofel is bedoeld voor een open en constructieve dialoog tussen inwoners en NAM, het bespreken van de opvolging van toezeggingen uit het Toezeggingen- en Addendumdocument en het delen van ontwikkelingen rond de herstart van de oliewinning. Ook productiewaterverwerking, waterinjectie en vragen en zorgen uit de omgeving vormen vaste onderwerpen.

De organisatie van het traject is erop gericht dat relevante informatie beschikbaar wordt gesteld, dat communicatie plaatsvindt tussen inwoners en NAM en dat onderwerpen worden besproken waarover in het toezeggingendocument en het addendum afspraken zijn gemaakt.

Huisregels en disputen

Ook de huisregels werden kort herhaald. Deelname is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Van deelnemers wordt verwacht dat zij actief meedenken, elkaar laten uitpraten en respect houden voor verschillende belangen en standpunten. De nadruk ligt op de inhoud en op een positief kritische en constructieve dialoog.

Kees stond daarnaast opnieuw stil bij de werkwijze wanneer een dispuut ontstaat over de uitvoering van toezeggingen. Voor toezeggingen die onder Monitoring vallen, kan worden teruggevallen op het ministerie van KGG en/of het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Voor overige toezeggingen kunnen, afhankelijk van de bevoegdheden, ook de gemeenten Emmen en Coevorden een rol hebben. Tijdens deze bijeenkomst lag de nadruk opnieuw op informatie-uitwisseling en het beantwoorden van vragen.

2. Stand van zaken werkzaamheden NAM

Erik Baksteen gaf namens NAM een update over de herstart van het Schoonebeek olieveld en de werkzaamheden in het gebied. Hij vertelde dat de olie die in Schoonebeek wordt geproduceerd via de raffinaderij in Lingen in Duitsland wordt afgezet in de regio.

Herstart na ruim vier jaar stilstand

De olieproductie lag sinds 2021 stil. Tijdens deze periode zijn installaties geconserveerd om ze technisch in goede staat te houden. Nadat duidelijk werd dat de herstart kon doorgaan en de nieuwe waterinjectieput gereed was, is rond de zomer begonnen met het stap voor stap in bedrijf nemen van de installaties.

In juli stond het testen van de stoomketel centraal. Daarbij zijn onder meer nieuwe branders getest. In augustus is het stoomsysteem weer opgestart en is de stoominjectie in het veld hervat. Daarna zijn de olieproductieputten geleidelijk weer in bedrijf genomen. NAM benadrukte dat na een stilstand van ruim vier jaar bewust is gekozen voor een rustige en beheerste herstart, waarbij na iedere stap wordt gecontroleerd of installaties technisch geschikt en veilig zijn om verder op te starten.

Begin september is de eerste olie weer naar de raffinaderij in Lingen verpompt. Daarmee is de olieproductie in Schoonebeek opnieuw gestart.

Huidige productie

Volgens de presentatie bedroeg de productie op het moment van de bijeenkomst ongeveer 3.000 vaten olie per dag. Daarnaast werd circa 2.300 ton stoom per dag geïnjecteerd en ongeveer 2.000 m³ water per dag in de nieuwe waterinjectieput geïnjecteerd.

Communicatie met de omgeving

NAM wees opnieuw op de Omgevingsapp, waarin werkzaamheden en activiteiten in het veld worden aangekondigd. Voor direct omwonenden van de OBI en de WKC wordt daarnaast gebruikgemaakt van een buurtapp, bijvoorbeeld wanneer werkzaamheden mogelijk extra geluid of andere hinder veroorzaken.

Waterinjectie en vervolg

Vanuit de zaal werd gevraagd hoe lang met de huidige waterinjectieput kan worden geïnjecteerd. NAM gaf aan dat de put het water goed opneemt, maar dat nog niet exact bekend is hoeveel capaciteit op langere termijn beschikbaar is. Wanneer een injectieput onverwacht niet meer gebruikt kan worden en er geen andere injectiemogelijkheid beschikbaar is, kan de olieproductie niet worden voortgezet.

Voor de verdere uitbreiding is voorzien in een tweede waterinjectieput op locatie 447 en twee putten op locatie 313. De benodigde vergunningen zijn aanwezig, maar een definitief investerings- en projectbesluit om deze werkzaamheden uit te voeren is nog niet genomen.

Opruimactiviteiten

Naast de herstart werkt NAM aan het opruimen en saneren van oude locaties. De opruimtoren is inmiddels vanuit Schoonebeek naar Groningen vertrokken en komt op een later moment terug. Op verschillende locaties lopen nog sloop-, schoonmaak- en saneringswerkzaamheden. Voor locatie SCH-130 staat vanaf januari 2027 sloop en sanering gepland.

Op een vraag uit de zaal over de volgorde waarin oude locaties worden aangepakt, werd toegelicht dat dit mede afhangt van wat er nog op een locatie aanwezig is. Wanneer een put moet worden verwijderd is de opruimtoren nodig; andere werkzaamheden kunnen als apart terrein- of saneringsproject worden uitgevoerd.

3. Werkgroep Monitoring

Kees introduceerde het onderdeel over de Werkgroep Monitoring. Gerrit Wittenberg gaf namens de werkgroep een update over de werkzaamheden van de afgelopen periode. Hij lichtte toe dat de werkgroep veel rapportages en overzichten ontvangt en beoordeelt en dat de werkgroep nauw aansluit op de afspraken die in het toezeggingendocument en het addendum zijn gemaakt.

Stand van zaken en aandachtspunten

Gerrit blikte kort terug op het ontstaan van de werkgroep vanuit het eerdere ontzorgspoor. In het addendum zijn 24 punten opgenomen, waaraan in de laatste fase nog twee punten zijn toegevoegd. De werkgroep beschouwt het addendum als een document dat bij nieuwe inzichten in overleg kan worden aangepast, waarbij afspraken alleen met wederzijds goedvinden veranderen.

Op dit moment ligt de nadruk onder meer op bodemdaling en de uitvoering van gebouwopnamen. Ook de afspraken over incidenten, klachten en communicatie met de omgeving hebben aandacht.

Afgesproken is dat de Werkgroep Monitoring bij relevante incidenten en klachten rechtstreeks door NAM wordt geïnformeerd, zodat de werkgroep vragen vanuit de omgeving beter kan beantwoorden.

Voor de komende periode wil de werkgroep zich verder verdiepen in de technische keuzes rond waterinjectie, waaronder leidingkeuzes en het veilige ontwerp. Tijdens een bezoek aan locatie 447 zijn hierover aanvullende vragen gesteld. De werkgroep wacht nog op verdere technische informatie.

Vast aanspreekpunt

Gerrit gaf aan dat de samenwerking in de opstartfase niet altijd eenvoudig is geweest. Wisselingen bij overheden en aanspreekpunten maakten het soms lastig om informatie tijdig beschikbaar te krijgen. Daarom is gevraagd om één vast aanspreekpunt binnen NAM. Erwin Bruinewoud vervult deze rol voor de werkgroep.

Samenstelling werkgroep

Vanuit de zaal werd gevraagd of de werkgroep nog kan worden uitgebreid. Volgens de afspraken moet een werkgroep uit minimaal drie personen bestaan. De Werkgroep Monitoring bestaat momenteel uit vier leden. Aanvulling is mogelijk, zeker wanneer iemand relevante expertise of belangstelling voor het onderwerp meebrengt. Daarbij werd ook aangegeven dat vrouwelijke deelnemers welkom zijn.

3.1. Bouwkundige opnamen

Erwin Bruinewoud lichtte vervolgens de aanpak voor de bouwkundige opnamen toe. NAM en de Werkgroep Monitoring hebben hierover overleg gevoerd met Thorbecke, een onafhankelijk bureau dat ervaring heeft met dergelijke gebouwopnamen.

Van 20 karakteristieke gebouwen naar 40 referentiepanelen

In het oorspronkelijke toezeggingendocument werd uitgegaan van 20 gebouwopnamen, met nadruk op karakteristieke gebouwen. Thorbecke adviseerde om voor een representatiever beeld te werken met 40 referentiepanelen en niet alleen naar karakteristieke of monumentale gebouwen te kijken. Dergelijke panelen zijn vaak goed onderhouden en vormen daardoor niet altijd een representatieve afspiegeling van de bebouwing in het gebied. NAM en de Werkgroep Monitoring hebben deze aanpak overgenomen.

Bij de selectie wordt gekeken naar het soort bebouwing, het bouwjaar of de bouwperiode en de ondergrond. Daarvoor worden openbare informatiebronnen gebruikt, waaronder de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Digitale Kadastrale Kaart, CBS-wijk- en buurtgegevens en informatie van TNO.

De 40 referentiepanelen worden verdeeld over 28 woningen, 7 (woon)boerderijen en 5 bijzondere objecten of bedrijfsgebouwen.

Planning en uitvoering

In oktober selecteert Thorbecke de referentiepanelen. De selectie wordt voorgelegd aan de Werkgroep Monitoring en de geselecteerde adressen worden vervolgens aangeschreven. Volgens de presentatie starten de gebouwopnamen vanaf 1 november 2026.

De inspectie bestaat uit een visuele controle van de binnen- en buitenzijde van het pand en wordt uitgevoerd volgens KOMO-richtlijnen. De inspecteur registreert wat zichtbaar en toegankelijk is, maar kwalificeert de bevindingen niet. Privacygevoelige situaties worden niet onnodig op foto vastgelegd.

Deelname en rapportage

Deelname is vrijwillig. Ook individuele aanmelding is mogelijk. Samen met Thorbecke wordt bekeken hoe dergelijke aanmeldingen binnen de selectie van 40 panden kunnen worden meegenomen. De gebouwoptnamen en deelname blijven anoniem. Deelnemers ontvangen zelf een exemplaar van hun opname; algemene resultaten en bevindingen worden via de Eulietaofel gerapporteerd zonder individuele gegevens openbaar te maken.

Vragen uit de zaal

Er werd gevraagd of alleen eigenaren of ook huurders kunnen deelnemen. Erwin gaf aan dat voor deelname geen onderscheid wordt gemaakt tussen koop- en huurpanden; het gaat om het gebouw zelf. Het focusgebied ligt boven het olie- en gasveld.

Ook werd gevraagd wat er gebeurt wanneer tijdens een opname een ongunstige bevinding wordt geconstateerd. Dergelijke bevindingen worden met de deelnemer besproken. Er werd daarnaast gevraagd of schade aan gebouwen wordt verwacht. NAM gaf aan daar niet van uit te gaan. Het risico op schade door trillingen of aardbevingen wordt klein geacht.

3.2. Monitoring bodemdaling

Gini Ketelaar gaf namens NAM een toelichting op de monitoring van bodemdaling. Zij ging in op het wettelijke kader, de toegepaste meettechnieken, de nauwkeurigheid van de metingen en de resultaten die in Zuidoost-Drenthe worden verzameld.

Kader van de monitoring

Bij olie- en gaswinning kunnen diepe gesteentelagen iets compacteren. Aan het aardoppervlak kan dit zichtbaar worden als een geleidelijke, komvormige bodemdaling. Bij stoominjectie kan een reservoir lokaal ook iets uitzetten. Het winningsplan bevat prognoses voor de ontwikkeling van de bodemdaling.

NAM stelt jaarlijks een meetplan op waarin staat waar, hoe vaak en met welke technieken wordt gemeten. Deze meetplannen worden volgens de Mijnbouwwet geactualiseerd en de resultaten worden aan het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gerapporteerd.

Meettechnieken

Voor de monitoring worden drie technieken gebruikt: waterpassen, InSAR en GPS. Waterpassen is de traditionele methode waarbij hoogteverschillen tussen vaste meetpunten worden bepaald. InSAR gebruikt satellietradar om relatieve hoogteverschillen tussen reflecterende objecten, vaak bebouwing, te volgen. Sinds 2019 wordt InSAR voor deze rapportages gebruikt. De verwerking van de InSAR-metingen vindt inmiddels jaarlijks plaats in plaats van eens per vijf jaar.

Daarnaast zijn permanente GPS-meetstations geplaatst. Deze stations leveren aanvullende monitoring en worden per kwartaal gerapporteerd. De precisie van metingen hangt af van de gebruikte techniek, de meetperiode en de mate waarin een meetpunt representatief is voor bodemdaling door olie- en gaswinning.

Resultaten en prognose

Uit de toelichting bleek dat in het diepste deel van de bodemdalingsskom tot nu toe ongeveer 10 centimeter bodemdaling is gemeten sinds de start van de metingen. De prognose in het winningsplan gaat uit van nog ongeveer 4 centimeter bodemdaling vanaf de huidige situatie, met een onzekerheidsmarge van enkele centimeters. Voor waterinjectie wordt juist een klein opwaarts effect verwacht, in de orde van maximaal ongeveer 2 centimeter.

De jaarlijkse verwerking van InSAR-metingen en de permanente GPS-metingen maken het mogelijk om veranderingen frequenter te volgen dan met de vroegere vijfjaarlijkse rapportage.

Vragen uit de zaal

Vanuit de zaal werd gevraagd of bij de analyse ook rekening wordt gehouden met bodembeweging die bijvoorbeeld door droogte kan ontstaan. Gini gaf aan dat wordt geprobeerd dergelijke effecten mee te nemen in de analyse en onderscheid te maken tussen bewegingen vanuit de ondiepe ondergrond en bodembeweging die samenhangt met de olie- en gasreservoirs.

Ook werd gevraagd naar ervaringen met waterinjectie elders. Daarbij werd verwezen naar gegevens uit Twente, waar de verwachting is dat de situatie stabiel blijft. Op de vraag of boven de oorspronkelijke reservoirdruk wordt geïnjecteerd, werd geantwoord dat dit niet gebeurt en dat dit onderdeel is van de vergunningsvoorwaarden.

Kees sloot het onderdeel af met de constatering dat de monitoring en gebouwopnamen belangrijke onderdelen zijn van de afspraken. De resultaten en rapportages komen terug bij de Werkgroep Monitoring en worden, waar van toepassing, via de Eulietafel gedeeld.

Na dit onderdeel werd een korte pauze gehouden van 15 minuten.

4. Bijdragenspoor en gebiedsfonds

Na de pauze gaf Roelie Lubbers-Hilbrands een update over Stichting Gebiedsfonds Schoonebeek. Tijdens de bijeenkomst van 12 mei was de stichting nog in oprichting. Inmiddels is de stichting formeel opgericht.

Oprichting en bestuur

De stichting is op 25 augustus 2026 opgericht. De gemeenten Emmen en Coevorden en NAM hebben eerder gezamenlijk een kwartiermaker aangesteld die de kaders voor de stichting heeft voorbereid. Daaronder vallen onder meer de stichtingsakte, het reglement, profielschetsen voor bestuursleden en voorzitter en afspraken over vergoedingen en onkosten.

Het bestuur bestaat uit vijf personen. Roelie Lubbers-Hilbrands is onafhankelijk voorzitter. De overige bestuursleden zijn Sanne van Zaal, Sanne Stuiver-Ensing, Wynand Platzer en Gerrit Kerdijk. De Raad van Toezicht bestaat uit Ronald Klarus, Martin Eising en Maarten Veldhuizen. De onafhankelijke positie van zowel bestuur als Raad van Toezicht werd opnieuw benadrukt.

Doel van het fonds

Het fonds beheert de gelden die NAM beschikbaar stelt voor het kerngebied. Het geld is bedoeld voor initiatieven die duurzaam bijdragen aan de welvaart en het welzijn van het gebied. Initiatieven moeten vanuit het dorp en de omgeving komen en daar ook worden uitgevoerd. Het bestuur kan meedenken en beoordelen of een initiatief binnen de doelstellingen en criteria past, maar neemt de uitvoering van projecten niet over.

Contract en beschikbaarheid van middelen

Voordat het fonds daadwerkelijk kan functioneren, moet nog een overeenkomst tussen de stichting en NAM worden ondertekend. Deze ondertekening staat gepland voor 7 oktober 2026. Geld komt beschikbaar wanneer aan de financiële voorwaarden uit de overeenkomst is voldaan. De stichting verwacht dat het fonds vanaf medio 2028 daadwerkelijk actief kan worden en bijdragen aan initiatieven kan verstrekken.

Vorbereidingen tot 2028

De stichting gebruikt de komende periode om de organisatie verder in te richten en bekendheid op te bouwen. Er wordt gewerkt aan een eigen website waarop onder meer het reglement, de profielen en een stappenplan voor aanvragen beschikbaar komen. De verwachting is dat de website begin 2027 beschikbaar is, mogelijk eerder. Volgens het reglement worden aanvragen eenmaal per kwartaal beoordeeld.

De bankrekening van de stichting is inmiddels geopend. Ook wordt gewerkt aan de inrichting van de administratie, fiscale zaken en verdere praktische voorbereiding.

Vragen uit de zaal

Vanuit de zaal werd gevraagd of het fonds ook grotere, collectieve initiatieven kan ondersteunen waarvan een groot deel van het gebied profiteert, bijvoorbeeld op het gebied van energie. Roelie gaf aan dat dit mogelijk kan zijn wanneer een initiatief vanuit het gebied komt en binnen de doelstellingen van het fonds past. Rechtstreekse korting op individuele energierekeningen is niet de bedoeling; collectieve duurzame initiatieven kunnen wel worden bekeken.

Er werden daarnaast vragen gesteld over de samenstelling van het bestuur en de communicatie in de periode voorafgaand aan de oprichting. Een deelnemer gaf aan verrast te zijn door de snelheid waarmee de stichting en het bestuur tot stand waren gekomen en miste communicatie richting inwoners. Roelie gaf aan dat het proces al ongeveer een jaar loopt, dat hierover eerder updates zijn gedeeld en dat in februari een presentatie is gegeven over de inrichting van het fonds.

De selectie van bestuursleden is geen openbare procedure geweest. Roelie lichtte toe dat is gewerkt volgens de profielschetsen en het reglement die door de kwartiermaker, de gemeenten en NAM waren voorbereid. Bestuursleden zijn op persoonlijke titel geselecteerd en niet als vertegenwoordiger van een organisatie. Wanneer iemand zich eerder heeft gemeld en geen reactie heeft ontvangen, vroeg Roelie dit na de bijeenkomst aan haar door te geven zodat dit kon worden nagegaan.

5. De jaknikker, symbool van oliewinning

Als afsluitend onderdeel vertelde Arjan Kolkman over de jaknikkers en de geschiedenis van de oliewinning in Schoonebeek. Hij groeide op in het dorp en zag de jaknikkers van jongs af aan als een vanzelfsprekend onderdeel van het landschap. Vanuit die belangstelling verzamelde hij in de loop der jaren foto's, verhalen en technische informatie.

Industrieel erfgoed

Arjan liet aan de hand van foto's zien hoe de jaknikkers in en rond Schoonebeek door de jaren heen veranderden en verdwenen. Ook vertelde hij over historische pompen van onder meer het Nederlandse merk Thomassen, waarvan exemplaren wereldwijd zijn gebruikt. Tijdens een recente reis naar Indonesië bezocht hij meerdere kleine olievelden waar oude jaknikkers, waaronder Thomassen-machines, nog altijd in bedrijf zijn. Volgens Arjan onderstreept dit de bijzondere waarde van deze machines als industrieel erfgoed.

Terugkeer van een jaknikker naar Nieuw-Schoonebeek

Een belangrijk deel van de presentatie ging over de zoektocht naar een jaknikker die vanuit Breda terug naar Nieuw-Schoonebeek kon komen. Samen met een groep vrijwilligers is de machine naar Nieuw-Schoonebeek gehaald en volledig gerestaureerd. Onderdelen zijn waar nodig opnieuw gemaakt, omdat originele onderdelen nauwelijks nog verkrijgbaar zijn.

De gerestaureerde jaknikker wordt volgens de planning op 24 oktober 2026 geplaatst. Arjan nodigde belangstellenden uit om daarbij aanwezig te zijn.

Vervolg

Arjan vertelde dat ook voor andere jaknikkers wordt gekeken naar behoud en restauratie. Daarbij wordt samenwerking gezocht met andere partijen en musea. Een van de ideeën is een verrijdbare jaknikker die bij evenementen kan worden ingezet, onder meer om jongeren kennis te laten maken met techniek en met de geschiedenis van de oliewinning.

6. Afsluiting

Kees van Oostenrijk bedankte Arjan Kolkman voor zijn presentatie en wenste hem en de betrokken vrijwilligers succes met de plaatsing van de gerestaureerde jaknikker. Ook dankte hij de overige sprekers en aanwezigen voor hun bijdragen aan de avond.

Aanwezigen die na afloop nog vragen of opmerkingen hebben, kunnen deze via de website van de Eulietaofel doorgeven. De documenten en rapportages die de Werkgroep Monitoring verzamelt, worden waar mogelijk via de website van de Eulietaofel beschikbaar gesteld.

De volgende bijeenkomst van de Eulietaofel staat gepland voor het eerste kwartaal van 2027. Tijdens die bijeenkomst wordt opnieuw gekeken naar de voortgang van de oliewinning, de uitvoering van de afspraken uit het addendum, de monitoring en de overige ontwikkelingen in het gebied.

Aandachtspunten en vervolg tweede bijeenkomst Eulietaofel

Vervolgstappen:

- NAM blijft de Eulietaofel informeren over de verdere opbouw van de olieproductie, de waterinjectie en de opruim- en saneringswerkzaamheden.
- De Werkgroep Monitoring blijft rapportages en afspraken uit het addendum beoordelen en ontvangt relevante informatie over incidenten en klachten rechtstreeks van NAM.
- Thorbecke selecteert de 40 referentiepanelen voor de gebouwopnamen. De selectie wordt met de Werkgroep Monitoring afgestemd en de uitvoering start volgens planning vanaf 1 november 2026.
- De resultaten van de gebouwopnamen worden geanonimiseerd op hoofdlijnen via de Eulietaofel gedeeld. Deelnemers ontvangen zelf hun eigen opname.
- De monitoring van bodemdaling wordt voortgezet. De resultaten worden jaarlijks gerapporteerd en door de Werkgroep Monitoring gevolgd.
- Stichting Gebiedsfonds Schoonebeek werkt verder aan de overeenkomst met NAM, de website, administratie en aanvraagprocedure. De ondertekening van de overeenkomst staat gepland voor 7 oktober 2026.
- De derde bijeenkomst van de Eulietaofel vindt naar verwachting plaats in het eerste kwartaal van 2027.

Heeft u een correctie of een verzoek tot aanpassing?

Neem contact met ons op via:

contact@eulietaofelschoonebeek.nl